

"פרה זו תחת פרה של הקדש"

האומר על פרשתו "פרה זו תחת פרה של הקדש", והיתה הפרה הראשונה קדושה למזבח, שתי הפרות קדושות, שנאמר, "והיה הוא ותמורתו יהיה קדש".

ואם היתה הפרה הראשונה קדושה בקדושת בדק הבית, או שהקדישה למזבח בעלת מום, שאינה קדושה למזבח, הראשונה יוצאת לחולין, והשניה קדושה תחתיה.

רש"י מפרש שכן הדין בכל אופן, בין העריך את השניה בפחות משווי הראשונה, בין לא העריכה כלל, ואפילו השניה שווה פחות מהראשונה, **הראשונה יוצאת לחולין לגמרי**, כי הקדש מתחלל גם על פחות משוויו, [ואפילו שווה מנה מתחלל על הפרוטה], **אלא שאם אין השניה שווה כמו הראשונה, יטלו ממנו על כרחו את ההפרש**, כדי שלא יפסיד ההקדש.

ותוס' מפרשים שכשלא העריך את השניה, אלא אמר סתם, "פרה זו תחת פרת ההקדש", לא חילל אלא כנגד שווי הפרה הראשונה, ולכן אם השניה שווה פחות מהראשונה, **חייב להשלים**, כדי לחלל את כל הפרה הראשונה. **ורק כשאמר בפירוש, שמחלל את פרת ההקדש על פרה השווה פחות ממנה**, מתחללת כל הפרה הראשונה על השניה, ומאחר שמתחללת כולה, **אינו חייב להוסיף**.

דברים ששיעורם בפרוטה [לכל הפחות]

א. שבועת מודה במקצת – אין בי"ד מחייבים מודה במקצת שבועה, אלא אם כן הודה לכל הפחות בפרוטה, [וכפר לכל הפחות בפרוטה, והיתה התביעה לכל הפחות שתי כסף].

ב. קידושי כסף – אשה מתקדשת בכסף, ובלבד שיהיה פרוטה.

ג. מעילה בקדשים – הנהנה שווה פרוטה [או יותר] מההקדש, מעל. [ומשלם קרן וחומש ומביא אשם מעילות]. ואם נהנה פחות משווה פרוטה, אף שאין לו דין מעילה, חייב להשיב מה שנהנה, ואינו כנהנה מהדיוט, שפטור בפחות מפרוטה.

ד. מציאה – המוצא מציאה שווה פרוטה [או יותר], חייב להכריז עליה, **ואפילו אם הוזלה אחר שמצאה**.

ה. שבועת גזילות – הגוזל את חברו שווה פרוטה [או יותר], וכפר לו, ונשבע על כך לשקר, חייב לשלם לו קרן וחומש, ולהביא אשם גזילות, ואין מתכפר לו עד שיחזיר את חובו לנגזל, אפילו צריך ללכת אחריו עד מדי.

ו. ישיבת הדיינים – אין הדיינים נזקקים לדין של פחות משווה פרוטה. **וכשישבו לדין מחמת שווה פרוטה, ותוך כדי הדיון חזר התובע, ושינה את התביעה לפחות משווה פרוטה, לדעת רב קטינא, מאחר שהחלו לדון על שווה פרוטה, חייבים לגמור את הדין אף על פחות משווה פרוטה. ולדעת לוי יתכן שאין בי"ד צריכים לדון, ויכולים לפטור עצמם משעה שנעשה הדין על פחות משווה פרוטה.**

ז. אונאה – לדעת לוי, דין אונאה הוא אף באונאה של פרוטה, [כגון שהיה המקח שווה שש פרוטות, והיתה אונאה של פרוטה]. **ולדעת רב כהנא, אין דין אונאה באונאה של פרוטה, ורק המאנה את חברו באיסור, [שהוא מטבע של כסף], יש בו דין אונאה.**

ח. פדיון מעשר שני – כבר נתבאר בדף נ"ג, שלדעת רב אמי ורבי יוחנן, אין מעשר שני מתחלל על המעות, אלא אם כן הוא שווה פרוטה. **ולדעת רב אסי וריש לקיש, מעשר שני אינו מתחלל על המעות, אלא אם כן יש בחומשו שווה פרוטה.**

דברים שאדם חייב להוסיף עליהם חומש

א. זר האוכל תרומה בשוגג, חייב לשלם פירות חולין כפי שאכל, ולהוסיף חומש, [כמו שנתבאר לעיל]. **ובכלל הדין הזה, כל מה שנקרא בתורה תרומה, דהיינו תרומה גדולה, ותרומת מעשר הקרויה תרומה, שנאמר בו "והרמותם ממנו תרומת ה'".** [וי"א שדין תרומת מעשר של דמאי כדין תרומת מעשר של ודאי]. **וחלה הקרויה תרומה, שנאמר בה, "חלה תרימו תרומה". וביכורים הקרויים תרומה, שנאמר בהם "ותרומת ידך".**

ב. הפודה נטע רבעי או מעשר שני שלו, מוסיף חומש, ושניהם למדים מהכתוב האמור במעשר שני, ולכן נחשבים כענין אחד.

ג. הפודה את מה שהקדיש, מוסיף חומש.

ד. הנהנה שווה פרוטה מההקדש בשוגג, מעל, ומשלם קרן וחומש, ומביא אשם מעילות.

ה. הגוזל את חברו שווה פרוטה, וכפר לו, ונשבע על כך לשקר, והודה, חייב לשלם לו קרן וחומש [ולהביא אשם גזילות].

מתי חכמים חזקו את תקנותיהם

שיהיו חמורות כדיני התורה

בדבר שיש בו משום קנס, מצינו בכמה מקומות, שחכמים החמירו בשל דבריהם אפילו יותר מדברי תורה. אך בדברים שאינם משום קנס, דעת רבי אלעזר, שסברא פשוטה היא, שאין להחמיר בתקנות חכמים, כדיני התורה.

ואם כן קשה מה שמבואר במשנה, שהאוכל תרומת מעשר של דמאי, שחיובו אינו אלא מדברי חכמים, מוסיף חומש, כדין אוכל תרומת מעשר של טבל גמור, שחיובו מדין התורה. ונאמרו כמה תירוצים.

לדעת שמואל ורבא – חכמים באמת אינם מודים לדין הזה. ורק רבי מאיר הוא שמחמיר בדינים שמדברי חכמים כדינים המפורשים בתורה. כמו שמצינו שהוא מחמיר לעניין מה שתקנו חכמים, שהשליח המביא גט ממדינת הים, צריך לומר מיד אחרי שנותן אותו לאשה, "בפני נכתב ובפני נחתם", ולדעת רבי מאיר אם לא אמר כן, והלכה האשה ונישאת לאחר בגט הזה, אף על פי שאינו פסול אלא מדברי חכמים, תצא מבעלה השני, והולדות שהיו לה ממנו ממזרים, כדין מי שלא נתגרשה מבעלה. ולדעת חכמים הולד אינו ממזר, ויש לה תקנה להישאר תחת בעלה השני, על ידי שהשליח יחזור ויתן לה את הגט, ויאמר "בפני נכתב ובפני נחתם". ואיסור אשת איש ואיסור אכילת תרומה, שווים הם בכך שיש בהם חיוב מיתה, ואם כן מסתבר, שכשם שמצינו שמחמיר רבי מאיר בדין אשת איש דרבנן, כדין אשת איש מהתורה, כך הוא מחמיר בדין אוכל תרומה דרבנן, כדין אוכל תרומה מהתורה.

ולדעת אביי – ממה שמצינו שמחמיר רבי מאיר בדין אשת איש דרבנן, אין להוכיח שהוא מחמיר בדין אוכל תרומה דרבנן, כי איסור אשת איש חמור מאיסור אוכל תרומה, שהעובר על איסור אשת איש, מיתתו בבי"ד בידי אדם [ואין אפשרות להינצל], אבל אוכל תרומה, מיתתו בידי שמים בלבד [ואם ירצו יכולים לרחם], ואם כן לא התבאר מי הוא המחמיר בדיני חכמים כבדיני תורה.

דברים שהקלו בפדיון מעשר שני

של דמאי מפדיון מעשר שני של ודאי

דינים שרבי מאיר וחכמים שווים בהם.

א. מותר לחלל כסף על כסף, ונחושת על נחושת, ולהניח כך את המעות עד שיגיעו לירושלים. מה שאין כן במעשר שני של ודאי, שמטבע על אותו מטבע אין מחללים כלל.

ב. מותר לחלל כסף על נחושת, ולהניח כך את המעות עד שיגיעו לירושלים. מה שאין כן במעשר שני של ודאי, שאין מחללים כסף על נחושת אלא מדוחק, על מנת לחזור ולחלל את הנחושת על כסף אחר.

דין שנחלקו בו.

לפי פירוש רש"י, רבי מאיר אומר שהמחלל מעות על הפירות, אינו יכול לעלות את הפירות הללו לירושלים, אלא חוזר ופודה אותם בכסף, שנאמר "וצרת הכסף", ללמד שאם חילל את הפירות הראשונים, חייב לעלות כסף לירושלים, ולא פירות אחרים ולא הקלו בזה במעשר שני של דמאי. ולדעת חכמים במעשר שני של דמאי הקלו, שיכול להעלות גם את הפירות עצמם לירושלים.

ואף על פי שבדין הזה רבי מאיר מחמיר, וחכמים מקילים, מכל מקום מהדינים הקודמים יש ללמוד, שגם לדעת רבי מאיר אין להחמיר בדברים מדברי חכמים כדיני התורה, אלא שאין זה אלא במקום שלא עשה איסור, אבל לעניין אוכל תרומת מעשר של דמאי, מאחר שעשה איסור, החמיר עליו רבי מאיר אף בדברי חכמים, וחייב אותו חומש, כעובר באיסור תורה.

ולפי פירוש תוס', רבי מאיר מיקל, ואומר שהמחלל מעות מעשר שני של דמאי על הפירות, רשאי לחזור ולחלל את הפירות הללו על כסף אחר, ואינו חייב לעלות את הפירות עצמם לירושלים, [אלא אם כן היתה דעתו לכך מתחילה, כשחילל את המעות על הפירות, שאז אינו יכול לחזור ולחלל את הפירות]. ולדעת חכמים לא הקלו בדין הזה, [ובכל אופן] המחלל את המעות על הפירות, חייב להעלות את הפירות עצמם לירושלים, ואינו רשאי לחזור ולחלל אותם על מעות אחרים.

ואף על פי שמכאן יש ללמוד, שרבי מאיר מיקל באיסורים דרבנן אף יותר מחכמים, אין זה אלא במקום שלא עשה איסור, אבל לעניין אוכל תרומת מעשר של דמאי, מאחר שעשה איסור, החמיר עליו רבי מאיר אף בדברי חכמים, וחייב אותו חומש, כעובר באיסור תורה.

ניתן לקרוא את האותיות המודגשות בלבד

כסיכום קצר של הדף

להצטרף לקבוצת וואצאפ לקבלת הקבצים מידי יום לחצו על [הקישור הבא](#)

להצטרף לקבוצת טלגרם לקבלת הקבצים מידי יום לחצו על [הקישור הבא](#)